

Rola personelu medycznego w opiece nad pacjentem ze stomią

Według raportu „Personel medyczny o komforcie życia stomików”, przeprowadzonego w ramach kampanii „STOMAlife. Odkryj stomię”, trudności w pogodzeniu się z sytuacją po operacji wyłonienia stomii oraz obawa przed wykluczeniem społecznym, sprawiają że 87% stomików odczuwa lęk przed stomią, a ponad połowa zmienia swoje plany życiowe¹. Aby sam zabieg, jak i okres akceptacji stomii zakończyły się sukcesem, konieczna jest ścisła współpraca personelu medycznego pełniącego opiekę nad pacjentem.

Personel medyczny sprawujący opiekę nad pacjentem ma duży wpływ na dalszą jakość życia pacjenta stomijnego. W tym przypadku ważną rolę odgrywa edukacja pacjenta na temat życia ze stomią, która powinna rozpocząć się już w okresie przedoperacyjnym. Na tym etapie opieka obejmuje przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego pod względem psychologicznym, chirurgicznym, jak i pielęgnarskim oraz wyznaczenie miejsca przyszłej stomii. Tymczasem aż 35% respondentów badania przyznało, że w ich ośrodkach miejsce wyłonienia stomii jest planowane rzadko lub nigdy¹.

Jeżeli istnieje taka możliwość, pacjent stomijny powinien dowiedzieć się o możliwości wyłonienia stomii podczas zabiegu i musi wyrazić na to zgodę. Duże znaczenie ma również to w jaki sposób pacjent został poinformowany o tym, że będzie miał stomię. Co ważne, już w trakcie wyznaczania miejsca przyszłej stomii i podjęcia decyzji o wykonaniu zabiegu, trzeba przekonać pacjenta, że życie ze stomią można prowadzić normalnie, a jej posiadanie nie jest chorobą.

Bezpośrednio po operacji wyłonienia stomii, podczas pobytu w szpitalu, pacjent powinien otrzymać informacje na temat pielęgnacji i funkcjonowania na co dzień ze stomią. Podstawowe pytania, na które powinien odpowiedzieć sobie jeszcze przed wyjściem ze szpitala to: jak zmieniać sprzęt stomijny, pielęgnować skórę wokół stomii, rozpoznać i pielęgnować proste powikłania, a także kiedy i gdzie szukać profesjonalnej pomocy.

Dużą rolę w okresie pooperacyjnym odgrywa opieka pielęgnarska. To właśnie pielęgniarka jest często osobą, która przygotowuje pacjenta do samodzielnej pielęgnacji stomii.

Pacjenci muszą mieć poczucie, że w każdej chwili mają się do kogo zwrócić po pomoc, informacje itp. Gdy poświęcamy im swoją uwagę, dbamy o nich, ograniczamy stres i zapewniamy możliwie duże poczucie komfortu. Wtedy reakcja pacjentów na wiadomość o wyłonieniu stomii, a przede wszystkim postawa wobec planowanej przyszłości, jest dużo bardziej pozytywna i spokojna. Dlatego rola pielęgniarek stomijnych jest niezwykle istotna - komentuje Zofia Augusewicz pielęgniarka stomijna.

Po wyjściu ze szpitala, pacjent powinien zostać objęty opieką lekarza rodzinnego – jego postawa powinna wzmocnić poczucie pacjenta, że stomia nie przekreśla jego planów życiowych oraz nie wyklucza go z życia rodzinnego i społecznego.

Po operacji wyłonienia stomii pacjenci otrzymują na oddziale wskazówki odnośnie pielęgnacji i funkcjonowania ze stomią. Jednak po powrocie do domu nie zawsze wiedzą, gdzie zwrócić się o dalszą fachową pomoc. Brak dostępu do specjalistycznej wiedzy po opuszczeniu szpitala sprawia, że osoby ze stomią nie radzą sobie z problemami, co w konsekwencji prowadzi do izolacji ich od otoczenia. Mimo funkcjonowania Polskiego Towarzystwa Stomijnego POL-ILKO oraz szpitalnych poradni stomijnych, świadomość społeczna w zakresie stomii jest nadal niska. W odpowiedzi na potrzeby pacjentów, w ramach kampanii „STOMAlife. Odkryj stomię” powstają bezpłatne poradnie stomijne.

W poradniach dyżurują doświadczone pielęgniarki stomijne, które mogą udzielić pacjentowi informacji na temat pielęgnacji i higieny stomii, a także doradzą jak prawidłowo dobrać sprzęt stomijny i odpowiednio zbilansować dietę. Rodzaj pomocy, jakiej oczekują pacjenci zależy od stanu fizycznego i psychicznego, wieku czy przyczyny wyłonienia stomii.

Poradnię najczęściej odwiedzają stomicy we wczesnym i późniejszym okresie pooperacyjnym. Wśród Pacjentów ze stomią są osoby w każdym wieku – od niemowląt po osoby starsze. Przeważa jednak ta ostatnia grupa z uwagi na obserwowaną, zwiększającą się wraz z wiekiem, liczbę zachorowań na złośliwe nowotwory dolnego odcinka przewodu pokarmowego – komentuje Agnieszka Wołowicz z poradni stomijnej w Warszawie.

Należy pamiętać, że stomia jest nie tylko fizycznym, ale także psychicznym obciążeniem dla pacjenta. 67% pacjentów odczuwa ograniczenia w kontaktach z otoczeniem, zarówno z powodów fizycznych jak i psychicznych, dlatego tak istotne staje się wsparcie psychologa¹.

Stomika warto poinformować o możliwości uzyskania fachowej pomocy, a także istnieniu grup wsparcia. Obserwując inne osoby ze stomią, aktywne zawodowo i pełne chęci do życia, zaczniesz lepiej postrzegać swoją sytuację życiową.

Pacjenci potrzebują opieki i wsparcia. Przełamanie tego zamknięcia w sobie, które dotyka pacjentów, jest ważne, ponieważ daje im większą śmiałość i chęć rozmawiania o stomii. Taka postawa przekłada się później na większe zainteresowanie sprawami związanymi ze stomią oraz na poziom jej akceptacji– dodaje Zofia Augusewicz.

W ramach kampanii „STOMAlife. Odkryj stomię” zostały uruchomione adresy mailowe dzięki którym pacjenci stomijni, ich rodziny oraz najbliżsi mogą uzyskać poradę i pomoc z zakresu stomii, jej pielęgnacji oraz związanych z nią problemów. Odpowiedzi udzielają psycholodzy, lekarze oraz pielęgniarki stomijne.

Jeżeli masz pytanie, napisz psycholog@stomalife.pl lub poradnia@stoamlife.pl

Informacje o bezpłatnych poradniach stomijnych można znaleźć na stronie: www.stomalife.pl

Celem kampanii społecznej „STOMAlife. Odkryj stomię” jest walka z wykluczeniem społecznym dotyczącym stomików, przełamanie tabu związanego ze stomią oraz edukacja pacjentów i społeczeństwa w zakresie faktów i mitów z nią związanych. Misją inicjatywy jest zbudowanie powszechnej akceptacji dla stomików tak by mogli powrócić do normalnej aktywności zawodowej i społecznej.

Organizatorami kampanii są: Polskie Towarzystwo Stomijne Pol-ilko, Fundacja im. dr Macieja Hilgiera oraz Polskie Towarzystwo Wspierania Osób z Nieswoistymi Zapaleniami Jelita "J-elita". Partnerem medycznym jest firma SALTS POLSKA Sp. z o.o.

Kampania została objęta honorowym patronatem Instytutu Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej, Naczelnej Rady Lekarskiej, Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, Polskiego Klubu Koloproktologii, Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Onkologicznych, Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej, Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Pielęgniarek Stomijnych, Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, Polskiego Towarzystwa Urologicznego, Pomorskiego Stowarzyszenia Stomijnego, Prezydent Warszawy oraz Towarzystwa Chirurgów Polskich.

Dodatkowych informacji udziela:

Aleksandra Sołtysiak, tel.: 883 226 220, e-mail: biuro@stomalife.pl

¹ Raport został przygotowany przez SmartNet Research&Solutions. Analizą objęto 309 osób. Badanie przeprowadzone było na grupie pielęgniarek i pielęgniarzy mających w swojej pracy kontakt z osobami ze stomią. Miało postać papierowej ankiety z pytaniami zamkniętymi i półotwartymi, jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru. Badanie zostało przeprowadzone w drugiej połowie 2013 roku.